

L a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 46. Zettortdeenâ 16tâ November 1839.

S a r u n n a f c h a n a,
kà tas Deewa wahrda mihlbtâis „Gohdeneeka
Jurris,“ Wahjeneeka Jehkabs ar Deewa wahr-
deem pee atsfichanas tabs pateefibas pee-
waddijis par ffohlas un mahzibas
buhfchanu.

Ohtra nodakka.

(Stattees Nr. 45. Beigums.)

Wahjeneeka Jehkabs ohtrâ fwehtbeenas
wakkarâ pehz pirmas farunnafchanas atkal pee
Gohdeneeka Jurra nogahje un labbu wak-
karu nodemis, jaw eefabze sawas dohmas un
fawu prahthu isfazzih, kas winnam scho ned-
del effoht firdi nahzis, tà fazzidams: kad es to
itt labbi ar gaischu prahthu apdohmaju, fo juhs
man winnâ wakkarâ effect isstahstijuschi, tad
gan drihs jaw wairs laudim til ahtri ne ustiz-
zeschu, kà papreefsch to darriju. Bet wehl wee-
na buhfchana irr pee muhsu ffohlmeistera, kà
es to no teem laudim runnajoht noklaufijees
esmu.

Gohdeneeka Jurris. Nu kas tad ta par
buhfchanu irr? Ko tad effi nu atkal jaumu dsir-
dejis?

Wahjeneeka Jehkabs. Esmu dsirdejis tei-
zam: winsch par dauds bahrgs effohts, un behr-
nus gauschi mohzoht. Zitti atkal teiz, ka par
dauds lehns, un behrnus palaischoht, ka tur
eefsch tabs mahzibas nefas ne effoht. Bet
zitti atkal gauschi usteiz un flawe, ka labs
effoht, un labbaka zilweka behrneem ne waija-
goht, kà winsch irr. Nu pa to starpu es nu
ne sinnu, kurrâam tizzeht, woi tam kas sinahde,
woi tam kas flawe, kurrâam gan warr buht
taisniba?

Gohdeneeka Jurris. To schi azzumirkli arri
ne warreschu pasazzih, tas mums wehl jaisme-
fle. Dibbinakim kà winsch prett zittdeem zilwe-
keem isturrahs, un wiswairak kà winsch eefsch

mahjahm pats prett saweem peederrigeem tur-
rahs, un kà winsch ar fawu seewu fateef, woi
winsch ar teem tà kà lahzis ruhkdams greifni
dsihwo jeb woi kà glehwis un flaista-gabbals
turrahs, ne par weenu neko ne rehkinadams,
un ihpaschi par saweem peederrigeem un par
fawu seewu neko ne behdadams un ne ruhpeda-
mees, un arri wissu fawu mahju buhfchanu tà kà
palaidneeks apfohydams. — Bet kad to pee win-
na warr redseht, ka itt labbi ar fawu lau-
latu draugu kobschi fateef, un prett saweem pee-
derrigeem, un prett zittdeem zilwekeem laipnigi
un mihligi turrahs, tad es dohmaju gan, ka
jo drihs warrehs tizzeht, ka winsch labs un der-
rigs ffohlmeisters.

Wahjeneeka Jehkabs. Nu par to jaw
grehts fo fazzih, ka winsch ar katru zilweku
gohdigi ne fatiftu, jeb ka winsch kahds schkehr-
fis buhtu un kawakflis, to jaw irr wissi nekri-
stiti schihdi no winna apteiz, ka tas pee winna
ne effoht.

Gohdeneeka Jurris. Nu klaussees luhdsä-
mais, ja tew til dauds patappas un wakkas irr,
tad noeesim wehl scho paschu wakkaru lihds
ffohlai, tihfchu labbad jel no dischuma dsirdeht
un redseht, fo un kà winsch ar teem behrneem
darra un mahza!

Jehkabs bij ar meeru lihds eef. To winsch
itt ihsti prettineeks ne bija wiss eefsch fwehtahm
leedahm, bet fo prett Deewa wahrdeem runnaja,
to tilkai no tahdeem zilwekeem flubbinahds dar-
rija, kas no Deewa neko ne sinnaja, un arri
neko ne gribbeja sinnaht.

Mogahjuschi atradde ka patlabban bija wak-
karinas noturrejuschi, un dseedaja pateizibas
dseefmu: „Leez fehdeht debbes walfstibâ,
Mums Deews pee tawa galda.“ — Man
til miht un patihkami irr tas fwehts trohfnis

pee tahs dseedaschanas, ka pats no preeka ne siunu ko darriht, Zehkabs kluffinam Zurrin aufis fazzija; jo tee behrnini wiffi tiklabb dischi ka masi, weenlihdfigi wilke, un zits par zittu ne kleedse pahri, un ne schahwahs ahtraki preekschâ. Nu dseefmina beidsahs, un behrnini glabbaja maifi. Wahjeneeka Zehkabs un Gohdeneeka Zurris pa to starpu skohlmeisteram labbu wakkaru dewe, un schis tohs laipnigi fanehmis, luhdse lai patihkoht apsehstees tē pat skohlasbenki; un tad pee winna scho wakkaru palikt, redseht un dsirdeht, ka winsch ar saweem behrnizeem dsihwojoh. — Kad nu bija maifite glabbata, galbi noslauziti, tad isnehme skohlmeisters no grahmatu: skappa swehtu bihbeli, un stahjahs behrneem pee galda preekschâ: Behrni tam wiffi fazehlahs prettim stahwu, rohziņas salikkuschi abbas kohpâ, aztinās brihscham us debbes, brihscham us skohlmeisteri mesdami. Skohlmeisters usnehme tã runnaht. Behrnini mihki, pirins sahkam mahzitees, peeluhgim papreeksch Deewu, lai winsch muns dohd farwu swehtu Garru; mannin — juhs wiffâ pateefibâ mahziht, un juns klauksijuscheem wiffu pareisi fapraht un pehz ta darriht. Un nu wiffi weendōs wahrdōs luhdse tã:

„Tu mihlais debbesu tehws, mehš no wiffas firds tewim karsti pateizam, ka tu muhs no patt mohtes meefahm lihds schin laikam ne effi aismirsis, bet par muns schehligi gabdajis un muhs usturrejis. Ko muhsu wezzaki, muhsu tehws un mahte, pee muns buhtu warrejuschi eespeht, ja tu mihlais debbesu tehws teem ne buhtu par paligu bijis pee muhsu audseschanas? Un redsi tik tahlu tu jaw muns effi palihdsejis, ka mehš warram skohlâ nahkt, schē tarwu wahrdu mahzitees, kas muns skaidri parahda, ka tu effi muhsu ihstēns tehws, un mehš tawi ihstēni behrni. Tad ne kauj muns luhdsams, mihlais tehws! us grehkeem, un tawa wahrda apfineschanu patiktees, ka us muns taws bahrgais sohds kaut kahdâ: wihse ne uskriht, ka teem Beteles behrneem, pahr kurreem swehru sohbi nahze, un nomaitaja weendâ reisē 40 jauneklus apfineschanas deht. Palihdsi muns turprettim schehligi, ar swehtu preeku tarwu wahrdu

mahzitees, un tawai mihligai balsei paklaufiht, kad ta pee ferwin muhs sauz fazzidama: Dohd mans dehls man tarwu firdi! Amen.“

Behrni nu darrija kã jaw katru wakkaru bij eeradbuschi darriht. Tee apsehдахs un skohlmeisters eefahze tã: Mihli behrni, mehš lihds schim ar Deewa paligu jaw effam mahzjuschees par to, ka Deews to pasauli raddijis, ka tee zilweki swehti un nemirstami radditi paradihses dahrsâ laimigâ dsihwofchanâ mitte, ka nepaklausichanas deht prett Deewu, tohs no paradihses idbsinne un pahr teem to grubtu teefu nospreede, ka ar sweedreem sawa waiga teem buhs sawu maifi pelniht, un semmi kohpt tikfus lihds atkal par semmi paleekoht, un arri ka winni nu wairs ne effoht nemirstami, bet tur prettim mirstami, un ka Deewam schehligs prahts pehz irr atkal us teem atstahsteem zilwekeem bijis, ka winsch irr teem Pestitaju apsohlijis. Un schis Deewa sohlihts Pestitais irr ihstēnâ laikâ atnahjis. Mahziju juns ka winsch irr peedsimnis, usaudsis, dsihwojis, muns par labbu zeetis, mirris, no kappa augschamzehlees, debbesis usbrauzis. To jaw mihli behrni ar Deewa paligu winnōs wakkarōs effam mahzjuschees. Un nu mahzifimees par to, kã tai Kristus jeb Kristigai draudsei irr klahjees pehz ta Kunga Jesus debbes braufschanas. Klauksaites tiklai labbi usmannigi, kad es juns taggad to 9tu nod. no Apustulu d. preekschâ islassichu, un tad no tahs pehz arunnahimees. Wiffi bija kluffi, un klauksijahs, un tee diwi weefi arri klauksijahs. Islassijis skohlmeisters fazzija tã: tē nu juhs mihli behrni dsirdejat, ka eefahkumâ tam Kristus pulzinam, tas irr tahdeem zilwekeem, kas eeksch to Deewa subtitu Pestitaju Jesu Kristu tizzeja, un winnu par sawu Pestitaju usnehme, gauscham irr grubti klahjees, un kã dauds irr gribbejuschi to pagallam isphohstih un isnihzinahkt. Tatschu Deews to irr wiffōs laikōs glabbis un usturrejis. Juhs dsirdejat, ka weens Kristus draudses pohstitais, wahrdâ Sauls, zaur brihnumeem no Deewa apfaukts tappis no pohstichanas to swehtu, ar weemu balfi kas no debbes saufusi: Saul! Saul! Ko tu manni

waija? Tewim gruhti nahkfees prett dsel-
loni spahrdiht, tas irr prett Deewu karroht,
jeb us asmini sist, un ka winsch pehz pats irr tas
leelafais Kristus draudses wairotais bijis, un
Jesus wahrda deht dauds iszeetis, ka meh's to
2tra Korinteru gr. 11ta nob. warram lassih't.
To dsirdejuschi, woi ne redsam arri taggad muh-
fu laikds, ka Deew's sawu draudsi glahbi, usturr
un wairo, zaur to ka preeksch juns skoblas tohp-
zeltas, lai juhs warretu deemabihjigi dsihwoht,
un Jesum peewesti tap't, Deewa wahrdu mah-
zidamees? Un lai gan arri taggad, mihli behrni,
dasch labs no mums scha runna, ta runna,
scho mums par launu gribb greest, tatschu ka-
mehr no wiffas firds pee pateefibas turrefimees,
warram drohschi buht, ka Deew's muhs ne laus
pohstih't, un pats muhs sargahs tahdam us-
fauldams: Ro tu manni waija? Tewim
gruhti nahkfees us asmini sist, jeb prett
dselloni spahrdiht. Un dauds wehl ar zitteem
tahdeem Deewa wahrdeem skohlmeisters tohs
behrnus mahzija, un teem istabstija.

Tad tee diwi weeni paschi sawa starpa us
mahjahm eedami, pehz to kad skohla bija beigta,
un skohlmeisters ar behrneem bij wakkara-luhg-
schanas noturrejis un behrnus gulleht atlaidis
un winnus diwi arri iswaddijis, ta runuaja:

Gohdeneeka Jurris. Nu mihlais draugs,
ka tad tewim irr schis wakkars patizzis, labbi
woi slisti?

Wahjeneeka Jehkabs. Ta mihlais brah-
liht, ka jaw gan drihs wairs ne drihstu nej
sawas azzis us debbes, nej us tewi pazelt, nele
wehl to sazzih't, ka te ko slisti darra jeb mahza.
Es taggad tikkai dabuju assih't, ka es lihds
schim arri ta ka daschi aplamneeki ar sawahm
leekahm isrunnam prett skohlu, zittu neko ne
esinu darrijis, ka tikkai leedsis un sawejis teem
behrniaeem pee Jesu nah't, un to Kristus
draudsi waijajis un pohstijis. Deewinsch lai
man irr schehligs un man pehz mannas muttes
ne maksa, bet pelnijis esau gan sohdu. Us
manni itt teescham warr sazzih't, ka man gruhti
nahkfees us asminu sittoht. Woi es to eewai-
noschu? Ne! pats sewi maitaschu. Un ta tas

irr arri ar to kas dohma, kad winsch no zitteem
gohdigeem zilwekeem launa warr rumah't, un
teem kas eeksch Deewa wahrda darbojahs,
ko par launu pahrtaih't kad winsch ar to sew
leelu gohdu pelnahs? Ne! kad labbi ar prah'tu
to apdohma, tas naw gohds, bet pateefi leels
launs, un prett Deewu gruhts grehts. Ne
muhsham es wairs gribbu tik ah'tri ka pa-
preeksch zittus zilwekus, un wiffswairak tohs
kas garr Deewa wahrdu darbojahs, aplam ap-
runnah't un teem launu darriht. No schi wakkara
to apnemnohs un sehlohs, ka to wairs ne dar-
rischu, debbes un juhs lai to no mannas mut-
tes dsird, ko scho wakkar esmu apnehmees. Un
nu mihlais zeemix, nu zetta-gals drihs irr klahr,
un meh's schkirfimees; un wirms schkirramees
es juns dauds reis pateizibas fakkur par to ka
manni schinni buhschanâ pee assih'schanas tahs
pateefibas effect peewaddijuschi. Un nu luh-
dseet Deewu lai winsch man atkal palihds zittu
kahn'u pee assih'schanas tahs pateefibas peewest,
ka juhs manni effect peewedduschi.

Un Deew's winna wehleschanas paklausija,
ka pee winna arri ta notikke, ka winsch eeksch
wiffas sawas buhschanas zitteem laudim zits
nekas ne bija, ka tikkai us labbu weena preeksch-
sihme, kamehr dsihwoja. Un kad nomirris bij,
tad wehl tee, ko winsch pee taisnibas bij pee-
weddis, pee winna kappâ ta dseedaja:

„Ro winsch scheitan darrijis labbu,
Iggi muhs wehl aplaimo.“ —

Mihlais zilweks scho sarunnaschannu pah-
lassijis, nemmees preekschshimi no scheem di-
wem zeemineem, tad tu arri ne buh'ti saweem
peederrigeem un zitteem zilwekeem par apgrehzibu
un nastu. Bet kad tu pats deewabihjigi dsih-
wost, tad tu arri zaur to zittus zilwekus Dee-
wam peeweddisi, un no gohdigeem zilwekeem
sapfi mihlehts un zeenihts, un kad buh'ti mirris,
tad wehl sazzih's: Lai Deew's tam dohd sa'du
dusseschanu, tas bija labs zilweks, jo muns
zaur winna preekschshimi gohdiga buhschana irr
zehlusees wirrs semmes! —

Teesas flubdinafchanas.

Tahs pilfatu polizeies un pagastu teesas, ka arri muischas walbifchanas, kur tee pee Leelas Esereš peederrigi puifchi Frizzis Willis Dinaberg un Frizzis Fabnis Unesohn uſturrahs, kurru mahjas weetas ſcheitan naw ſinnamas, tohp zaur ſcho, talabb ka tee peeminneti puifchi zaur mefloſchannu par refruſcheem tappuſchi idwehleti, uſaizinataš, winnus lihds 20tu Nowember ſ. g. pee Leelas Esereš pagasta teesas atſtellet, ar to pamahjiſchannu, ja kaš winnus ſinnadaniš peeturretu, un teem mahjas weetu dohtu, tad tam wiſſas atbildeschanas; kaš no tam zeltohš, buhš janefš. Leelas Esereš pagasta teesa, 4tâ Nowember 1839.

††† F. Steinard, pagasta wezzakais.
(Nr. 345.) C. Junger, pagasta teesas ſkrihweris.

No Dunalkes un Gallenes pagasta teesas tohp wiſſi parradu deweji ta neſpehziabas dehl no mahjahm iſlika Gallenes ſaimneeka Buhdes Johrena Seeberg zaur ſcho uſaizinati, lihds 24tu Dezember ſ. g. ſcheit peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairš ne klaufihs.

Dunalkes un Gallenes pagasta teesa, 24tâ Oktober 1839.

(L. C.) ††† Jannis Saur, pagasta wezzakais.
(Nr. 92.) C. F. Günther, pagasta teesas ſkrihweris.

Wiſſi tee, kam labdas taiſnas parradu praſſiſchannas buhtu pee ta Krohna Drukſamuiſchas ſaimneeka Gohbu Janna, pahr kurru mantu parradu dehl konkurse ſproceſta, tohp uſaizinati, lihds 16tu Dezember ſ. g. pee ſchihs pagasta teesas peeteiktees. Krohna Behrēmuiſchas pagasta teesa, 4tâ Nowember 1839.

(S. S.) J. Sauratneek, peefehtekais.
(Nr. 735.) Heinrich Müller, teesas ſkrihwera paligš.

Zitta flubdinafchana.

Krohna Kalnzeemas muiſchas walbifchana zaur ſcho ſinnamu barra, ka tohs pee ſchihs Krohna muiſchas peederrigus diwus krogus, prohti: Lehpes un jannais jeb Unnes-krogus ſaukts, pirmais ar laukeem no 4 puhra-weetahm katrà laukâ un ar plawu no 12 weſumeem ſeena, ohtris ar laukeem no 3 puhra-weetahm katrà laukâ un ar plawu no 12 weſumeem ſeena, par Jahneem 1840 arrentê idohš. Kam patiktu ſchohš krogus uš arrenti nemt, tee warr lihds ſeemas=ſwehtkeem ſ. g. pee Kalnzeemas muiſchas walbifchanas peeteiktees.

Skurſteu muiſchas Walbifchana ſinnamu barra.

Muſſu augſtizeenijams leelkungs Fürst Liewen, kurra taiſniba un deewabihjaſchana pâ wiſſu Skurſemmi ſinnama, gribbedaniš ſawu pawalſineeku labſlaſſchannu uš muſſchigeem laikeem eegrunteht, irr mannim pawehlejiš, Jums mihleem Latweeſcheem no arraju tautas ſinnamu darricht: Kam patihl Skurſteny muiſchas nowaddâ mahjas ar labbeem kweeſchu laukeem, pilnigahm plawahm un gannibahm uš grunti (Erbpacht) nemt, taš tahdas weetas ſcheit warr dabbuht. — Schihs weetas paleek teem grunts-nehmejem uš behrnu behrneem un jilts jiltini, kamehr tee to naudu ifgaddâ maſſa un to darbu paſtrahda ko buhš ar muiſchu nolihkuſchi un paleekami norunnajuſchl. Lai nekahda ſajukſchana nedš no muiſchas nedš no gruntsnehmeju puſſes ne warretu zelteeš, tad ſchihs norunnas, prohti: jif nauda buhš jamakfa, jif puhru weetas buhš jaſtrahda, zeek maſſa buhš meſchâ jaižehrt un jaišwedd muiſchaj un ſewim — tad wiſſas ſchihs norunnas kluhš Zelgawâ teesas ruſkš eewilktas un apſtiprinatas jeb ſoroboreretas. — Uš behrnu behrneem ſchi no- dohſchana un klaufſcha paligš, tã kã jits kungs un muiſchas walbineekš ne meln aiš nagga jums ne warrehs wairak ušlikt, nedš arri taš ko palihdſehš ja jits kungam wairak naudas jeb leelaku klaufſchu ſohlitu, redſejiš ka ta weeta to iſneſš, un kã jums weizahš dſihwoht. — Urweenu ta weeta paleek pee juhſu jilts. — Woi nu taš ne buhš labbi? Ko nu ſtrahdaſi, ſehſi, ezeſi, plaufi, ko rakſi, ko kohpſi un buhweſi wiſſ paleek ſewim, jeb taweeem behrneem? — Ja patš gribbi ſawu gruntweetu zit- tam pahrhoht, un muiſcha ar meeru, tad zittu warri eenemt, kaš tawâš pehdâš paleek, atkal uš behrnu behrneem taš mahjas ſewim kohpdaniš. — Ja tu buhtu pahrkattijees un wairak ušnehmees nedš ſpehji maſſaht un atklaufiht, un ja tawš labbumš, to eſſi mahjâš eenefſiš zaur tam aiſeetu wehjä, tad arri wehl leela nelaine ne buhš, jo gaddiſees teeſcham deeſgan, kaš gribbedami labpraht tawâš pehdâš eenahkt, tew tawu labbumi atdohš, warr buht wehl wairak atdohš.

Uš ſcho gruntsbuhſchannu ſakto Drukſchu, Spranzoſchu, Entenderu un Wahju ſemmes arraji, uš ſcho buhſchannu ſalkohš ar Skurſteu muiſchas nowadš, ja gruntsnehmi ſinnahš kã ſwabbdannekem peenahkâš dſihwoht! Skaidrakas ſinnas warr dab- buht pee muiſchas walbineeka

Ehr. Herrmann.

D r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augſtas walbifchanas puſſes: Walbifchanas-rahtš A. Weitler.
No. 380.